

«Ένας νεότατος άνδρας έσκυψε και άγγιξε τη σιδηροτροχιά με το χέρι του. Αναγνώρισα τον Κων/νο Καραμανλή»

Η μαρτυρία του Ιταλού ρεπόρτερ για το ξήλωμα του τραμ στην Αθήνα του 1953

Νομίζω πως η Αθήνα είναι το μοναδικό μέρος του κόσμου που περπατώντας στους κεντρικούς δρόμους, μπορείς ευκολότατα να σπάσεις το ποδάρι σου, επειδή σου έτυχε να είσαι βιαστικός και να μη σου μένει καιρός να προσέχεις τους απίθανους λάκκους που θα βρεθούν μπροστά σου», έγραφε η Αθηνά Λοράνδου στην εφημερίδα "Τα Νέα", της 1ης Μαρτίου του 1952. Αναφερόταν μεταξύ άλλων και στις λακούβες που δημιουργούνταν από τις ράγες του τραμ, το οποίο σύντομα έμελλε να ξηλωθεί από τους αθηναϊκούς δρόμους. Ήδη από το 1950, είχε ανακοινωθεί στις εφημερίδες η πρόθεση να καταργηθεί το τραμ για να αποσυμφορηθεί το κέντρο. Το τραμ θα έδινε τη θέση του στα λεωφορεία τρόλεϋ, τα οποία θεωρούνταν ταχύτερα και αθόρυβα.

Το ξήλωμα του τραμ από τον Κωνσταντίνο Καραμανλή

Το βράδυ της 16ης Νοεμβρίου 1953, ο υπουργός Δημοσίων Έργων Κωνσταντίνος Καραμανλής παραβρέθηκε ο ίδιος στο ξήλωμα των γραμμών. Τα γεγονότα εκείνης της νύχτας περιέγραψε ο Ιταλός δημοσιογράφος, Στέφανο Τέρα:

«Ο δρόμος είχε γίνει σχεδόν αδιάβατος από τη μανιακή εργασία των εργατών που "ξήλωναν" τα σίδηρα μιας αγγλικής εταιρείας τροχιοδρόμων. Εκείνη τη στιγμή έφτασαν μέσα σε μεγάλες πολυτελείς λιμουζίνες, οι δικηγόροι και άλλοι ανώτεροι υπάλληλοι της εταιρείας, οι οποίοι αφού επέδειξαν διάφορα επίσημα έγγραφα, ζήτησαν την επέμβαση των αστυνομικών. Ήταν όμως αργά. Μία από τις γραμμές αποσπάστηκε, ανασπκώθηκε με τις τανάλιες θριαμβευτικά ως σύμβολο και μεταφέρθηκε με δυσκολίες στο πεζοδρόμιο. Ένας ψηλός και νεότατος άνδρας έσκυψε και άγγιξε τη σιδηροτροχιά με το χέρι του. Αναγνώρισα τον Κωνσταντίνο Καραμανλή».

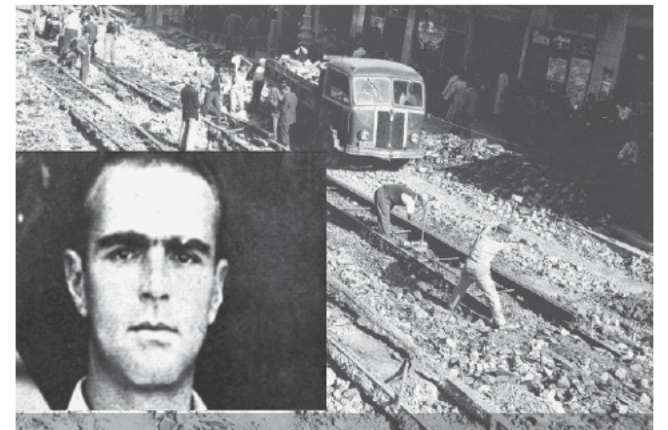
Η προϊστορία και η κόντρα του Καραμανλή με την "Πάουερ"

Το 1925 η δικτατορία του Πάγκαλου υπέγραψε συμφωνία με τη βρετανική εταιρεία "Πάουερ", η οποία ανέλαβε την ηλεκτροδότηση των σιδηροδρόμων και του τραμ της Αθήνας. Για δεκαετίες, οποιαδήποτε κέρδη κατέληγαν κατευθείαν στα ταμεία των Βρετανών. Ο Καραμανλής συγκρούστηκε με την εταιρεία και επιδίωξε να καταργήσει το τραμ. Η εταιρεία προσπαθούσε να καθυστερήσει τα έργα με κάθε δυνατό τρόπο, αλλά ο υπουργός ήταν εξίσου αποφασισμένος. Τον Νοέμβριο του 1953, κατά τη διάρκεια σύσκεψης με επικεφαλής τον Καραμανλή, αποφασίστηκε η κατάργησή του τραμ και λίγες μέρες αργότερα, πηγήθηκε ο ίδιος του ξηλώματος των γραμμών.

Ο Καραμανλής έγραψε:

«Επειδή η εταιρεία ηρνεύτο να συμμορφωθεί, τα μεσάνυχτα, όταν απεσύρθησαν και τα τελευταία τραμ, μετέβην και ο ίδιος επικεφαλής συνεργείου και αχρήστευσα τις σιδηροτροχιές δι' αφαίρεσως τμήματος αυτών. Εννοείται ότι η εταιρεία διεμαρτυρήθη εντονώτατα, αλλ' η κοινή γνώμη χειροκρότησεν και διότι αντιπαθούσε ζωηρώς την εταιρείαν».

Στο τέλος αποδείχθηκε ότι η κατάργηση του τραμ δεν ωφέλησε καθόλου το κυκλοφοριακό πρόβλημα της Αθήνας. Αντιθέτως ενισχύθηκε ο ηγεϊκός ρόλος του Καραμανλή, ο οποίος εμφανίστηκε αποφασιστικός και κέρδισε πόντους μέσα στους κόλπους της δεξιάς παράταξης. Αργότερα κατάφερε να ηγηθεί. Η «υπόθεση τραμ» αποτέλεσε σημείο έντονης πολιτικής σύγκρουσης την οποία ανέδειξε η αντιπολίτευση σε συνδυασμό με την κατεδάφιση νεοκλασικών κυρίων που συντελέστηκε εκείνη την εποχή, ώστε να οικοδομηθούν πολυκατοικίες. Αυτό θεωρείται μελανή σελίδα στην ιστορία της πρωτεύουσας που μακροπρόθεσμα θόλωσε την εικόνα του Καραμανλή και μέχρι σήμερα αποτελεί το πιο αδύναμο σημείο της πολυτάραχης διαδρομής του.



Έργα στη Λεωφόρο Πανεπιστημίου μετά το ξήλωμα της γραμμής του τραμ. Οι μπουλντόζες και τα εκκαπτικά μηχανήματα δεν έχουν ακόμα εμφανισθεί στην Αθήνα.



Αθήνα 1950-55 με τραμ. Η οδός Πανεπιστημίου και η Πλατεία Ομονοίας. (Αρχειό: Η Αθήνα μέσα στο Χρόνο)

* Αντλήθηκαν πληροφορίες από την έκδοση του ιδρύματος Κωνσταντίνος Καραμανλής «Η γένεση ενός ηγέτη», τόμος 1, σελ.179,178...

ΟΜΙΛΩΝ ΧΩΡΟΣ ΣΤΗΝ ΒΟΥΛΗ |

Παπανδρέου: κοινή απόφασι επί έθνικου θέματος, να πω

www.mixanitouxronou.gr

"Βυθίσατε τό Χόρα,,

ΤΙ ΕΙΠΑΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΙ ΟΙ

ΑΒΕΡΩΦ ΚΑΙ Π. ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Είναι δεσμευμένος και δεν μπορεί ν' αποκαλύψη για ποιο λόγο είπε — το 1978 — το περίφημο «Βυθίσατε τό Χόρα», τονισ χθές ο αρχηγός του ΠΑ.ΣΟ.Κ. κ. Ανδρ. Παπανδρέου, μιλώντας στην Βουλή. Και προσέθεσε ότι δεν μιλάει επί τού θέματος («Ώστη θέματα κοινές αποφασείσέσθαι κρίσιμα θέματα»), υπονοώντας προφανώς ότι η απειλή

«Βυθίσατε το Χόρα!»

Η ιστορική φράση του Ανδρέα Παπανδρέου, που σημάδεψε την ελληνοτουρκική κρίση του 1976

«Το Αιγαίο ανήκει στα ψάρια», έλεγαν χαριτολογώντας κάποιοι οικολόγοι στην δεκαετία του '80. Το σύνθημα ήταν μια απάντηση στην κλιμακούμενη ένταση ανάμεσα σε Αθήνα και Άγκυρα, με αφορμή τα πετρέλαια του Αιγαίου και το ενδεχόμενο εκμετάλλευσής τους. Με το πρόσχημα των ερευνών, οι Τούρκοι αμφισβήτησαν τα ελληνικά χωρικά ύδατα δυο φορές μέσα σε δέκα χρόνια.

Πρώτα, το 1976 με το ωκεανογραφικό ΧΟΡΑ και άλλη μια, το 1987 με την έξοδο του ΣΙΣΜΙΚ στο Αιγαίο. Ήταν δυο κρίσεις που έφεραν τις δύο χώρες στα πρόθυρα του πολέμου. Το πλοίο «ΧΟΡΑ» ναυπηγήθηκε τη δεκαετία του '40 και ήταν πολεμι-

κό σκάφος. Μετασκευάστηκε σε πλοίο σεισμολογικών ερευνών. Στις 6 Αυγούστου 1976 παραβίασε για πρώτη φορά την Ελληνική υφαλοκρηπίδα πλέοντας βορειοανατολικά της Λέσβου. Στην Αθήνα σήμανε συναγερμός με την Τουρκία να ζητά ούτε λίγο ούτε πολύ «Τον έλεγχο του Αιγαίου». Το γεγονός που σημάδεψε την κρίση του 1976 είναι η ιστορική δήλωση του Ανδρέα Παπανδρέου ο οποίος τότε, είπε την ιστορική φράση: «Βυθίσατε το Χόρα». Μια φράση που φαίνεται ότι έγινε σε συνεννόηση με τον Κωνσταντίνο Καραμανλή. Αν και ήταν σκληροί πολιτικοί αντίπαλοι συνεργάστηκαν σιωπηλά και αποτελεσματικά για το εθνικό θέμα...